

- реалізація положень законопроекту після його прийняття не потребуватиме додаткових коштів з державного або місцевих бюджетів. Очікується збільшення надходжень до державного бюджету України та поживлення інвестиційної активності.

- прийняття запропонованого закону про введення прогресивної системи оподаткування та податку на предмети розкоші сприятиме реалізації в Україні принципу соціальної справедливості та стане додатковим джерелом надходжень до державного бюджету.

- соціально незахищені верстви населення отримують додаткову матеріальну підтримку за рахунок заможних людей, що сприятиме розбудові України як соціальної держави відповідно до Конституції України.

Але проект має значні системні недоліки, містить вагомні соціальні та суспільні ризики:

- не включення до об'єктів оподаткування саме предметів розкоші - виробів з дорогоцінних металів та каміння, годинників, мобільних телефонів, зброї, виробів з хутра та шкіри та інших, що є спотворенням суті податку на розкіш.

- стягнення податку з квартир площею понад 120 м². та житлових будинків - понад 250 м². Під оподаткування підпадають квартири та будинки економ-класу, які не є предметами надспоживання та придбані або збудовані останнім часом представниками середнього класу із залученням кредитів.

- запровадження податку для авто з об'ємом двигуна понад 3000 куб. см.

Тому, проаналізувавши все вищесказане, можна зробити висновок, що введення податку на розкіш як такого є доцільним для України, але сам законопроект недосконалий, і не відповідає саме поняттю «податку на розкіш» і поняттю «прогресивної шкали оподаткування», через дещо не відповідну базу оподаткування.

Віктор МЕЛЬНИК

ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

Наталія БИЧКОВА

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

ПОДАТКОВІ ВАЖЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ВЛАСНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ

Проблема оптимізації структури власності корпоративних підприємств України, більшість з яких була утворена в процесі корпоратизації та приватизації національної економіки, набула особливої актуальності в період розгортання світової фінансово-економічної кризи 2008 р. В умовах суттєвого зниження рівня капіталізації банківської системи та підвищення ризиків політичної і економічної нестабільності дієвим засобом збереження контролю над підприємством та його грошовими потоками стало підвищення рівня концентрації власності.

Загальновідомо, що концентрація власності виступає найбільш простим механізмом усунення неефективності діяльності підприємства, яка може бути спричинена опортуністичною поведінкою менеджерів та некомпетентністю більшості дрібних акціонерів у питаннях стратегічного управління розвитком компанії. Водночас, концентрація власності призводить до появи певних витрат, а саме: наявність приватних вигід контролю (можливості мажоритарних власників щодо прийняття рішень, спрямованих на максимізацію їх добробуту) та збільшення витрат щодо залучення додаткового капіталу в наслідок зниження ліквідності акцій або скорочення можливостей диверсифікації вкладень інвесторів.

На основі *cross-section* аналізу структури власності, що була оцінена параметром частки акцій у власності найбільшого акціонера, здійсненого на вибірці 75 найбільших підприємств України, організованих у формі публічних акціонерних товариств, за даними 2010 р. була виявлена обернена залежність між концентрацією власності та показниками ефективності фінансової діяльності підприємства (рентабельністю власного капіталу, рентабельністю акціонерного капіталу, рентабельністю продажів за Cash-flow) [1, с. 105]. Зазначене може свідчити

як про використання специфічних механізмів штучного заниження обсягів прибутків, так і про ознаки неоптимальної структури власності національних корпорацій.

Отже, для підвищення ефективності фінансової діяльності вітчизняних підприємств за рахунок оптимізації їх структури власності пропонується запровадити у практику державного регулювання процесів концентрації власності підприємств податок на акціонерний капітал за прогресивною шкалою від 0% до 1,5% номінальної вартості акціонерного капіталу підприємства, зосередженого у окремої фізичної або юридичної особи. Враховуючи міжнародний досвід щодо впровадження податку на капітал та результати емпіричних досліджень, пропонуємо наступну градацію шкали ставки податку на акціонерний капітал:

- частка в акціонерному капіталі від 0 до 25% – 0%;
- частка в акціонерному капіталі від 26 до 50% – 0,01%;
- частка акціонерному капіталі від 51 до 60% – 1%;
- частка в акціонерному капіталі від 61 до 75% – 1,25%;
- частка в акціонерному капіталі 76% та більше – 1,5%.

Джерелом сплати податку на капітал мають бути сукупні доходи як фізичних, так і юридичних осіб. Податок повинен нараховуватися після закінчення звітного періоду (1 рік) та сплачуватися чотирма рівними частками наприкінці кожного кварталу протягом наступного періоду. Однак зауважимо, що з огляду на різний рівень рентабельності капіталу в різних галузях та секторах економіки запропоновані ставки податку можуть бути диференційовані залежно від галузі, в яку інвестовано капітал суб'єкта оподаткування, що може слугувати додатковим важелем державного регулювання галузевої структури економіки. Також слід передбачити окремі пільги для підприємств, що впроваджують інноваційні та ресурсозберігаючі технології, чи власники яких є резидентами України та опрацювати окремі питання, пов'язані з оподаткування капіталу державних корпорацій.

Особливо слід зазначити, що важливим аргументом на користь розробки та впровадження податку на акціонерний капітал є той факт, що найбільш концентрованими корпораціями є суб'єкти гірничо-металургійного та паливно-енергетичного комплексів, де джерелами створення доданої вартості виступають корисні копалини та здобутки науково-технічного прогресу. За умови запровадження податку на акціонерний капітал власники капіталів зобов'язані будуть сплачувати суспільству за можливість отримувати додаткові доходи від використання загальнолюдських надбань у вигляді природних ресурсів та накопичених знань і досвіду.

Таким чином, застосування податкових важелів оптимізації структури власності вітчизняних підприємств сприятиме підвищенню ефективності їх фінансової діяльності та добробуту держави в цілому, і, водночас, вимагає деталізації елементів даного податку та механізму його стягнення і адміністрування як з боку науковців, так і практиків.

Література

1. *Фінансова архітектура національних корпорацій та її вплив на ефективність фінансової діяльності: монографія / В.М. Мельник, Н.В. Бичкова. - Тернопіль: Астон, 2012. - 244 с.*

Оксана МИСКІНА

Національний університет Державної податкової служби України, м. Ірпінь

ПРИНЦИПИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

До основних принципів удосконалення податкового регулювання інвестиційної діяльності підприємств реального сектору економіки України відносяться: гармонійне узгодження інтересів усіх учасників податкових відносин, цілеспрямований характер податкового впливу, привалювання регулюючої функції оподаткування над фіскальною та поєднання податкового стимулювання інвестицій із загальною стратегією державного регулювання.